

BARIŞ BIÇAKÇI • Veciz Sözler

BARIŞ BIÇAKÇI 1966'da Adana'da doğdu. Hüseyin Kıyar ve Yavuz Sarıalioğlu ile birlikte Ocak 1994 ve Ekim 1997'de iki şiir kitabı yayımladı. İletişim Yayınları'nca yayımlanan kitapları: *Herkes Herkesle Dostmuş Gibi* (2000), *Veciz Sözler* (2002), *Aramızdaki En Kısa Mesafe* (2003), *Bizim Büyük Çaresizliğimiz* (2004), *Baharda Yine Geliriz* (2006), *Bir Süre Yere Paralel Gittikten Sonra* (2008), *Sinek Isırıklarının Müellifi* (2011), *Seyrek Yağmur* (2016).

İletişim Yayınları 796 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 112

ISBN-13: 978-975-05-0027-5

© 2002 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1-7. BASKI 2002-2015, İstanbul

8. BASKI 2016, İstanbul

EDITÖR Can Cankoçak - Murat Gültekingil

KAPAK RESİMLERİ VE TASARIMI Ali Osman Coşkun

KAPAK UYGULAMA Deniz Karagül

UYGULAMA Hüsnü Abbas

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelicink Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

BARIŞ BIÇAKÇI

Veciz Sözlcr

“Güneş olmasaydı sözcükler aydınlatırdı dünyamızı,” dedi Tekirdağ’dan aradığını söyleyen kadın ve sonra hemen müzik. Bu işi iyi beceriyorlar doğrusu; şu müzik işini, diyorum. Cümle biter bitmez piyanoydu, kemandı, kimi zaman şenlikli, kimi zaman insanın içindeki lambaları birer birer söndüren ağır bir müzik başlıyor. Bir saniyelik bir sessizlik, bir boşluk bile olmadan. Aksi halde biz dinleyiciler vecize ırmağının soğuk suyuna daldırılmış karpuzlar gibi çatlayabiliriz çünkü...

Ben mesela, ne yapacağımı şaşırıyorum böyle büyük sözler karşısında, hatta utanırım. Düşünsenize, fizikten, gökbilimden anlamayan Tekirdağlı bir kadın karşıma çıkıyor ve “Güneş olmasaydı sözcükler aydınlatırdı dünyamızı,” diyor! Herhalde sarılıveririm kadına ya da sigara tutarım aptal aptal sırtarak. Tam bir kâbus!

Bazen odamda, yatağımda olduğumu, neye benzetmek istesem ona benzeyen tavandaki fırça izlerini seyredebildiğimi, iki bacağıma birden havaya kaldırıp yorganı ayaklarımın altına alabildiğimi, tatlı tatlı kaşınabildiğimi unutuyo-

rum. Yüreğim ağzımda (Böyle olunca ağzınızı kapatamıyorsunuz ve tuhaf sesler çıkarıyorsunuz!), Sulhi Saygılı'nın çıkıp beni kurtarmasını bekliyorum. Sonunda çıkıyor ve "Batın gemiyi farelerden önce sözcükler terk eder," diyor, kaptan üniforması kırış kırış. Geminin durumunun kötüleşmesi yüzünden doğru dürüst tıraş edemediği çenesini ovuşturuyor. Sonra kuzeyi gösterdiğinden bir süredir şüphe duyduğu pusulaya esaslı bir yumruk indiriyor. İhanete uğramış, en iyi adamları onu terk etmiş; her sabah kahvaltısını hazırlayan, tuvaletini temizleyen sadık uşağı bile ortalarda görünmüyor. Ama o, Kaptan Sulhi, durumdan veciz bir söz çıkaracak kadar kendinde henüz; gitgide yükselen ufuk çizgisine meydan okuyarak bakıyor...

Demek, "farelerden önce sözcükler...", öyle mi! Sözcüklere karşı duyulan bu tür bir güvensizliği anlayabiliyorum müsaadenizle! Ancak sözcükleri çok seven biri böyle kötüleyebilir onları. Sulhi Saygılı'yı bunun için seviyorum. Diğerleri cümlelerini her sözcüğün üzerine basa basa, başları göğe erecekmiş gibi söylerken, bizimkinin sözcükleri tahta bir merdivenin gıcırdayan basamakları. Oradan yavaş yavaş bir bahçeye iniyor ve koca bir dut ağacının altındaki mavi muşamba örtülü masaya oturuyor.

Sözcüğümüz "arkadaşlık" mı? Erzurum'da okuyan bir üniversite öğrencisi "Çölde seraptır arkadaşlık," diyor, biraz utangaç. Rize'den bir posta görevlisi, muhtemelen kahvede batak oynadığı arkadaşlarını kastederek, "Arkadaşlık olmasa derdin içinde kalır, dünyanın zindan olur," diyor. Bizim Sulhi çıkıp "Arkadaşlığın tabancasında daima tek bir kurşun vardır," diyor ve çok dokunuyor bu cümle bana.

İzmir'den arayan emekli bir öğretmen, "Kalemle ifade edilen düşünceler sonsuza kadar yaşar," diyor. "Hadi şimdi bununla ilgili bir kompozisyon yazın çocuklar!" diye ekleyemedi, alaycı bir klarnet, tatlı bir swing. Ankaralı Sulhi ise,

“Kalem bir kazı aletidir,” diyor. Aslında şöyle demiş oluyor: Kalem bir kazı aletidir. Bir gömü gibi kazarsın kendini ve çektirdiğin dişlerin dışında tastamam duran iskeletine ulaştığın zaman anlarsın: Evrenin sonu vardır, insanın sonu vardır. Bu dünyada her şey hep aynıdır ve bunu bilmek ölesiyeye sıkıcıdır.

Niğdeli bir ev kızı “Âşık olmak sevdiğinin içinde kaybolmaktır,” diyor, “Âşık olmak dipten gitmektir,” diyor İstanbul’dan bir avukat, “Âşık olmak, arada sözcükler varsa mümkündür,” diyor bizimki ve hemen müzik ve kocaman bir soru işareti, vızıldıyor odanın içinde, nereden girdiyse? Camı mı açık bıraktım acaba, hay Allah radyoymuş!

Bence Sulhi Saygılı Veciz Sözler’in yıldızı. Aylardır onun için dinliyorum ilkokul ödevlerini hatırlatan bu programı. Sabahları uyanır uyanmaz yatağımın baş ucundaki siyah, eski bir tahta sandalyenin üzerinde duran, babaannemin hatırası ahşap kaplamalı radyoyu açıyorum. Ellerimi başımın altına koyup tavanı seyretmeye başlıyorum. Programın iki erkek sunucusu her gün önce kısaca Veciz Sözler’i tanıtıyor, isteyenlerin nasıl katılabileceğini anlatıyor ve iki telefon numarası veriyor. Sonra gıdıklamaya başlıyor ülkenin dört bir yanındaki hikmet tavukları!

Sulhi genelde sonlara doğru çıkıyor. Sanki önce diğerlerinin ne diyeceğini bir duymak istiyor. Derken arıyor ve her zamanki “Günaydın, ben Sulhi Saygılı, Ankara’dan arıyorum.” girişinden sonra cümlesini söylüyor. Yalnızca adı ve aradığı şehir... Ne yaşı ne mesleği ne de kendisiyle ilgili özel bir şey.

Sulhi bu ağzı sıklığı ve Ankaralı oluşuyla ilgimi çekmişti. Hadi bakalım Ankaralı, demiştim, göster kendini, olduğun yerde kal ve göster kendini. O günkü sözcük “liman”dı. Bir Ankaralı için şarkılardan daha öteye gidemeyecek bir sözcük. Bizimki, limandan türlü türlü yolcu ve

yükle ayrılan gemilere el sallayan bir alay insanın arasından çıkmış ve şöyle demişti: “Liman bazı kadınlar için bir erkek isimdir.” Bunu duyunca yorganı üzerimden atıp yataktan fırlamış ve yumuşak bir gitarın öne çıktığı bir Latin ezgisiyle dans etmeye başlamıştım. Çok neşelendirmişti bu cümle beni. Bir yandan da Sulhi Saygılı’nın bir muhasebeci olduğunu düşünmüştüm. Gerçi söylediği cümleler onu her seferinde başka bir kılığa başka bir hayata sokuyordu: uzun favorili müthiş bir kaptan, toplukonutlarda yaşayan dünyadan elini eteğini çekmiş bir yazar, hayatı bir yemeği tarif eder gibi tarif edebilen ve mutfaktan çıkmayan bilge bir aşçı, ağaçlarla konuşan bir bahçıvan... Ama o “genellikle” ve “normalde” bir serbest muhasebeciydi. (Bütün ömrü boyunca isminin önünde su katılmamış sıfatlar taşıyarak yaşayamaz çünkü insan, kısa sürer kahramanlık, kısa sürer efsane.) Bir sürü büronun bulunduğu bir iş hanının dördüncü katında tek başına çalışan, çoğunlukla çalışmayıp iş bekleyen, hayal kuran ve evet cümle kuran biriydi. Hafif hışırtılı bir sesi vardı. Sanki ses telleri söylemekle söylememek arasına gerilmişti.

Sulhi Saygılı’nın serbest muhasebeci olduğunu “öğrendikten” sonra, kaçınılmaz bir biçimde bir şeyi daha öğrenmiş oluyorduk: Sulhi, diğer tüm serbest muhasebeciler gibi mutsuzdu. Ele avuca gelmez şu hayatla ilgili herkesin kimi deneyimleri, her şeyi bir anda açıklayabilecek bilgileri vardır. Benimki de bu işte: Bütün muhasebeciler mutsuzdur. Bir arkadaşım asıl il halk kütüphanesi müdürlerinin mutsuz olduğunu söylemişti bir gün. Ona kalırsa bu genelleme kütüphane müdürleri için yapılmalıymış. Her neyse, Sulhi Saygılı bir muhasebeci ve mutsuz... Başka şeyler de var tabii. Bizim Ankaralı muhasebeci konuştuğunda ete kemiğe bürünüyordu. Mesela, “Gökyüzü büyük yalanların bahçesidir,” dediğinde, onun Acem suratlı bir sıska olduğunu şıp diye anla-

miş, hızımı alamamış, okkalı burnunun üzerine bir de gözlük kondurmuştum.

Sulhi Saygılı, bürosundaki sandalyelerden birine bacaklarını açık bir biçimde oturuyor... İnce kumaştan füme pantolonunu, diz izi olmasın diye yukarı doğru çekmiş, lacivert çorapları bileklerine inmiş, zayıf baldırları görünüyor. Öylece oturuyor muhasebeci, telefonun ahizesi kulağında. Bu yüzden gözlüğü biraz çarpık duruyor, sol tarafı yukarıda. Cümlesini söyleyeceği anın gelmesini beklerken tam karşısındaki duvarda asılı resme bakıyor.

Gömleğinin kollarını neredeyse omuzlarına kadar sıvamış, iri yarı bir adam var bu resimde. Masasında oturuyor. Sol kolunda bir kalp dövmesi, kalbin içinde "Marie" yazılı. Yine sol eliyle bir kitap tutuyor, diğer elinde bir kalem. Elleri kocaman. Bu kocaman eller açık bir defterin üzerinde. Masada bir küre, pergel, gönye, kâğıt ağırlığı olarak kullanılan birkaç biçimli taş... Arkada dağınık küçük bir kitaplık; en üst rafında, kitapların arasında bir mikroskop. Rafardan birinin kenarına asılı bir megafon. Alnı ve gözlerinin altı kırış kırış olan adam çıplak bir ampulün ışığında kitap okuyor. Ağzının kenarında bir sigara ve bir umut... Sağındaki pencereden hangarlarıyla vinçleriyle büyük bir liman görünüyor.

Sulhi, bakışlarını resimden pencereye kaydırıp bürosunun yegâne manzarasına, eski havagazı fabrikasına bakıyor. Arkadaşlarıyla okulu asıp havagazı fabrikasının ve demiryolları depolarının yanından güle oynaya geçerek Gençlik Parkı'na gittikleri lise günlerini düşünüyor...

Beş altı arkadaş, paraları varsa bir kayığa doluşup kürek çeker, yoksa aylak aylak dolaşırlardı. Aylardan mayıs, kravatları ceketlerinin cebinde, ceketleri omuzlarında. Gençlik Parkı cıvı cıvı. Okulu asanların, işsizlerin, emeklilerin ve tabii kenar mahallelerde yaşayan sevgililerin kalabalığı.